

LEGAL ALERT

Tarcza Antykryzysowa - rządowe wsparcie dla biznesu na czas epidemii COVID-19

Ogłoszenie przez Ministra Zdrowia stanu epidemii na terenie Rzeczypospolitej Polskiej¹ (a wcześniej stanu zagrożenia epidemicznego²) zmieniło życie publiczne i prywatne oraz wpłynęło na stosunki społeczne. Wraz z rozwojem epidemii wprowadzane są dalsze ograniczenia. W dniu 31 marca 2020 roku ogłoszono przyjęcie dalszych środków³, zgodnie z którymi:

- wprowadzono limit miejsc w komunikacji u dowożących do pracy lub prywatnych przewoźników, którzy korzystają z pojazdów mających więcej niż 9 miejsc siedzących, jak u publicznych (do połowy miejsc siedzących w autobusie). Ograniczenie nie dotyczy samochodów osobowych.
- wskazano dodatkowe wymogi w miejscach pracy. Pracodawcy będą musieli zapewnić dodatkowe środki bezpieczeństwa swoim pracownikom. Stanowiska pracy poszczególnych osób muszą być oddalone od siebie o co najmniej 1,5 metra. Ponadto pracownicy będą mieli obowiązek używania rękawiczek lub będą musieli mieć dostęp do płynów dezynfekujących.
- nakazano zamknąć hotele i miejsca noclegowe (działające na zasadzie wynajmu krótkoterminowego). Mogą one jednak funkcjonować tylko i wyłącznie wtedy, gdy przebywają w nich osoby w kwarantannie lub izolacji, a także gdy przebywa w nich personel medyczny. Goście, którzy przebywają w tych obiektach w momencie wejścia w życie nowych przepisów, będą musieli się wykwaterować do 2 kwietnia 2020 roku. Nie dotyczy to jednak osób, które są w delegacji i korzystają z usług noclegowych w ramach wykonywania obowiązków służbowych. Dla tych osób hotele pozostają otwarte.

Powyższe obostrzenia wchodzi w życie i będą obowiązywać od dnia 2 kwietnia 2020 roku do odwołania.

Epidemia niewątpliwie wstrząsnęła również gospodarką i stworzyła wiele nieoczekiwanych wyzwań dla polskich przedsiębiorców. W konsekwencji, w dniu 31 marca 2020 roku, Sejm uchwalił ustawy w sprawie tzw. Tarczy Antykryzysowej, które mają stanowić kompleksową ochronę dla firm i obywateli w dobie pandemii koronawirusa ("**Tarcza Antykryzysowa**").

Tarczę Antykryzysową stanowi przede wszystkim Ustawa⁴ zmieniająca uchwaloną w dniu 2 marca 2020 roku Ustawę o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych⁵, a także niektóre inne ustawy. Akt ten obejmuje pięć najistotniejszych filarów dla gospodarki: ochronę pracowników (30 mld zł), wsparcie przedsiębiorców (74 mld zł), służbę zdrowia (7,5 mld zł), bezpieczeństwo sektora finansowego (70,3 mld zł) oraz program inwestycji publicznych (30 mld zł). Łączna wartość środków, które zostaną przeznaczone na wspieranie przedsiębiorstw to niemal 212 mld zł.

---

¹ Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 20 marca 2020 roku w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii (Dz.U. 2020 poz. 491).

² Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 13 marca 2020 roku w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu zagrożenia epidemicznego (Dz.U. 2020 poz. 433) zmienione w dniu 16 marca 2020 roku (Dz.U. 2020 poz. 461).

³ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 31 marca 2020 roku w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (Dz. U. 2020 poz. 566).

⁴ Dz. U. 2020 poz. 568.

⁵ Dz. U. 2020 poz. 374.

Tarcza Antykryzysowa obejmuje również zmiany w Ustawie o systemie instytucji rozwoju⁶, Ustawę o zmianie niektórych ustaw w zakresie systemu ochrony zdrowia związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19⁷, a także projekt ustawy o udzielaniu pomocy publicznej w celu ratowania lub restrukturyzacji przedsiębiorców, która dotychczas nie została jeszcze uchwalona.

Poniżej przedstawiamy podsumowanie najważniejszych kwestii z poszczególnych dziedzin prawa zawartych w Tarczy Antykryzysowej mających znaczenie dla przedsiębiorców (zagadnienia prawa pracy, ubezpieczeń społecznych oraz prawa podatkowego, przedstawiamy w odrębnych wiadomościach). Zapraszamy również do kontaktu jeśli któraś z poniższych kwestii wymaga Państwa zdaniem wyjaśnienia lub dokonania przez nasz zespół pogłębionej analizy.

UMOWY

Wygaśnięcie umów w galeriach handlowych

Tarcza Antykryzysowa przewiduje wygaśnięcie wzajemnych zobowiązań stron umowy najmu, dzierżawy lub innej podobnej umowy, przez którą dochodzi do oddania do użytkowania powierzchni handlowej (umowy) w obiektach handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m², w okresie obowiązywania zakazu prowadzenia działalności.

Uprawniony do użytkowania powierzchni handlowej (najemca) powinien złożyć udostępniającemu (wynajmującemu) bezwarunkową i wiążącą ofertę woli przedłużenia obowiązywania umowy na dotychczasowych warunkach o okres obowiązywania zakazu przedłużony o sześć miesięcy. Oferta ta powinna być złożona w okresie trzech miesięcy od dnia zniesienia zakazu. W przypadku niezłożenia oferty w powyższym terminie, postanowienia o wygaśnięciu zobowiązań z umów najmu przestają wiązać wynajmującego, który będzie mógł dochodzić od najemcy zapłaty czynszu za okres nieprowadzenia działalności, a najem będzie kontynuowany jak gdyby nigdy nie wygasł.

Powyższa regulacja zastąpiła proponowane pierwotnie obniżenie czynszu najmu o 90% przy utrzymaniu umów najmu w mocy. Poprawka proponująca rozszerzenie zakresu przepisu na najemców wszystkich obiektów handlowych, również w przypadku istotnego ograniczenia działalności (spadek przychodów ze sprzedaży o min. 75%) nie została uwzględniona.

Przedłużenie i wypowiedzenie umów najmu lokalu

W przypadku gdy czas obowiązywania umowy najmu lokalu (również usługowego) zawartej przed dniem wejścia w życie Tarczy Antykryzysowej upływa po tym dniu, a przed dniem 30 czerwca 2020 roku, umowa ta ulega przedłużeniu do dnia 30 czerwca 2020 roku, na warunkach dotychczasowych. Przedłużenie umowy następuje na podstawie oświadczenia woli najemcy. Tarcza Antykryzysowa zawiera również zakaz wypowiedzania najemcy umów najmu lub wysokości czynszu do dnia 30 czerwca 2020 roku. Zakaz nie znajduje zastosowania w określonych przypadkach, w tym gdy najemca naruszał dotychczas postanowienia umowy.

Ceny i marże maksymalne

Minister właściwy do spraw gospodarki w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia oraz ministrem właściwym do spraw rolnictwa i rozwoju wsi może, w drodze rozporządzenia, ustalić maksymalne ceny lub maksymalne marże hurtowe i detaliczne stosowane w sprzedaży towarów lub usług mających istotne znaczenie dla ochrony zdrowia lub bezpieczeństwa ludzi lub kosztów utrzymania gospodarstw domowych.

---

⁶ Dz. U. 2020 poz. 569.

⁷ Dz. U. 2020 poz. 567.

Wobec każdego kto wbrew powyższemu zakazowi będzie stosował ceny lub marże wyższe niż ustalone zgodnie z obwieszczeniem Ministra Zdrowia będzie wymierzona kara w wysokości od 5 000 do 5 000 000 zł. Ponadto jeżeli przedsiębiorca, choćby nieumyślnie, dopuścił się wielokrotnie, w przypadku wielu towarów lub usług lub na dużą skalę, naruszenia tego zakazu, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów ("**Prezes UOKiK**") będzie uprawniony do nałożenia na przedsiębiorcę, w drodze decyzji, kary pieniężnej w wysokości nie większej niż 10% obrotu osiągniętego w roku obrotowym poprzedzającym rok nałożenia kary. Prezes UOKiK może również nałożyć na przedsiębiorcę, w drodze decyzji, karę pieniężną w wysokości do 5% obrotu w roku obrotowym poprzedzającym rok nałożenia kary, ale nie więcej niż 50 000 000 zł, jeżeli przedsiębiorca ten, choćby nieumyślnie: (i) nie udzielił informacji żądanych przez Prezesa UOKiK lub udzielił informacji nieprawdziwych lub wprowadzających w błąd; lub (ii) uniemożliwia lub utrudnia Prezesowi UOKiK rozpoczęcie lub przeprowadzenie kontroli.

Umowy zawarte w trybie ustawy Prawo zamówień publicznych

Tarcza Antykryzysowa otwiera stronom drogę do zmiany umowy o udzielenie zamówienia publicznego w przypadku stwierdzenia, że okoliczności związane z wystąpieniem epidemii mogą wpłynąć lub wpływają na należyte wykonanie umowy, o czym powinny informować się niezwłocznie. Ustawa określa przykładowe okoliczności w których taki wpływ zachodzi, w szczególności na skutek nieobecności pracowników, decyzji i poleceń właściwych organów lub wstrzymania dostaw, a okoliczności te mogą dotyczyć również podwykonawcy wykonawcy zamówienia publicznego i dalszych podwykonawców. Zamawiający, w terminie 14 dni od otrzymania pełnej informacji od wykonawcy, może w porozumieniu z nim zmienić umowę, w szczególności przez (i) zmianę terminu wykonania umowy lub jej części, lub czasowe zawieszenie wykonywania umowy lub jej części, (ii) zmianę sposobu wykonywania dostaw, usług lub robót budowlanych, lub (iii) zmianę zakresu świadczenia wykonawcy i odpowiadającą jej zmianę wynagrodzenia wykonawcy, przy czym wzrost wynagrodzenia spowodowany każdorazową zmianą nie może przekroczyć 50% wartości pierwotnej umowy.

Analogicznie, z powodu oznaczonych okoliczności związanych z wystąpieniem COVID-19, wykonawca zamówienia publicznego może domagać się odstąpienia od dochodzenia zapłaty kary umownej lub odszkodowania za jej niewykonanie lub nienależyte wykonanie, a zasady powyższe znajdą zastosowanie do umów podwykonawczych. Zmiana umowy w powyższym trybie, a także zaniechanie dochodzenia przysługujących zamawiającemu roszczeń, nie będą, w powyższych okolicznościach, stanowić naruszenia prawa zamówień publicznych, ani dyscypliny finansów publicznych, a w przypadku zamawiających będących spółkami prawa handlowego - nie będą rodzić odpowiedzialności za wyrządzenie spółce szkody przy sprawowaniu zarządu, ani stanowić przestępstwa nadużycia zaufania w obrocie gospodarczym.

Pomimo powyższych uregulowań, branża budowlana dostrzega brak obowiązku, a jedynie możliwość dokonania przez zamawiającego odzwierciedlenia skutków COVID-19 w treści zamówienia publicznego, krytykuje wyłączenie możliwości wykonania umownego prawa odstąpienia od umowy przez wykonawcę wyłącznie ze względu na skutki epidemii, jak również postuluje objęcie zakresem stosowania przepisów umów, które dopiero zostaną zawarte na skutek już złożonych ofert w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego.

ZAWIESZENIE BIEGU TERMINÓW MATERIALNYCH I PROCESOWYCH

Tarcza Antykryzysowa zawiesza również bieg terminów przewidzianych przepisami prawa administracyjnego (a więc co do zasady związanych z prawami lub obowiązkami wynikającymi w prawa publicznego), w tym (i) od zachowania których jest uzależnione udzielenie ochrony prawnej przed sądem lub organem; (ii) do dokonania przez stronę czynności kształtujących jej prawa i obowiązki; (iii) przedawnienia, czy też (iv) zawitych, z niezachowaniem których ustawa wiąże ujemne skutki dla strony, na okres obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19.

W pierwszym projekcie ustawy przewidywano również zawieszenie terminów przewidzianych przepisami prawa cywilnego. Zgodnie z rządową autopoprawką i stanowiskiem resortu sprawiedliwości, a następnie przyjętą przez Sejm poprawką Senatu zapis ten ograniczono jednak do terminów wynikających z prawa administracyjnego, dostrzegając, że tak daleko idąca ingerencja w stosunki cywilnoprawne mogłaby prowadzić do sparaliżowania życia gospodarczego w okresie zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii (dłużnicy niespełnionych świadczeń mogliby powoływać się na zawieszenie terminów celem uniknięcia negatywnych konsekwencji nieterminowego wykonania zobowiązań, nawet jeśli COVID-19 nie uniemożliwia im wykonania ich obowiązków na czas). Wprowadzony mechanizm ogranicza jednak ochronę stron umów, bowiem, w zakresie terminu przedawnienia roszczeń cywilnoprawnych, nie wprowadza ogólnego zawieszenia ich biegu na czas epidemii (dla zawieszenia biegu przedawnienia, na zasadach ogólnych, wymagane będzie każdorazowe wykazanie istnienia przeszkody w możliwości dochodzenia praw przed sądem). Ponadto, przewidziane przepisami prawa cywilnego terminy zawite (prekluzyjne terminy na wykonanie praw np. prawa odstąpienia od umowy, uchylenia się od skutków oświadczenia woli złożonego pod wpływem groźby lub błędu) będą biegły dalej przez okres epidemii.

W okresie epidemii, bieg terminów procesowych i sądowych (m.in. w postępowaniach cywilnych, administracyjnych, egzekucyjnych, karnych oraz karnych skarbowych) nie rozpoczyna się, a rozpoczęty ulega zawieszeniu. Jakkolwiek zawieszenie nie dotyczy spraw pilnych, to katalog tych spraw nie obejmuje w zasadzie czynności z zakresu rozpoznawania sporów gospodarczych. W każdym wypadku sądy nie rozpoznają spraw na rozprawie i nie wyznaczają posiedzeń jawnych.

INNE ZMIANY

Zdalne posiedzenia organów i podejmowanie uchwał

W Tarczy Antykryzysowej przewidziano również nowelizację Kodeksu spółek handlowych, która umożliwia zdalne działanie zarządów oraz rad nadzorczych spółek kapitałowych (zdalny udział w posiedzeniu, podejmowanie uchwał na odległość), o ile w umowie spółki nie wyłączonej takiej możliwości, zaś szczegółowe regulacje dotyczące zasad takiej komunikacji określone zostaną w odpowiednio przyjętych regulaminach obradowania poszczególnych organów.

Przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej będą mogły być również organizowane zgromadzenia wspólników (zarówno spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, jak i spółki akcyjnej), chyba, że umowa spółki stanowi inaczej. O zdalnym udziale w zgromadzeniu wspólników postanawia zwołujący to zgromadzenie. Udział w zgromadzeniu wspólników obejmuje w szczególności: (i) dwustronną komunikację w czasie rzeczywistym wszystkich osób uczestniczących w zgromadzeniu wspólników, w ramach której mogą one wypowiadać się w toku obrad zgromadzenia wspólników, przebywając w innym miejscu niż miejsce obrad zgromadzenia wspólników, i (ii) wykonywanie osobiście lub przez pełnomocnika prawa głosu przed lub w toku zgromadzenia wspólników. Rozwiązanie to ma również zastosowanie w odniesieniu do zgromadzeń wspólników zwołanych przed dniem wejścia w życie Tarczy Antykryzysowej, jednakże z zastrzeżeniem obowiązku poinformowania o tym w trybie przewidzianym dla zwołania zgromadzenia wspólników i nie później niż na 4 dni przed dniem odbycia zgromadzenia wspólników.

Głosowanie poza posiedzeniami władz z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej będzie mogło się również odbyć w fundacjach i stowarzyszeniach.

Oświadczenia woli członków organów osób prawnych

Oświadczenie woli członka organu osoby prawnej innej niż Skarb Państwa albo jednostka samorządu terytorialnego, może zostać złożone w formie dokumentowej (nawet jeśli ustawa przewiduje formę pisemną), a posiedzenia organów osób prawnych odbywać się z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej bez konieczności jednoczesnej obecności członków tych organów. Do skuteczności takiego oświadczenia nie jest

wymagane wypełnienie formularza udostępnionego w systemie teleinformatycznym, opatrzenie kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym, bez względu na odmienne zastrzeżenie ustawy lub czynności prawnej.

Uelastycznienie ograniczenia handlu w niedziele

W okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii oraz w okresie 30 dni następujących po ich odwołaniu wprowadzono czasowe zwolnienie z zakazu wykonywania czynności związanych z handlem, polegających na rozładowywaniu, przyjmowaniu i ekspozycji towarów pierwszej potrzeby oraz powierzania pracownikowi lub zatrudnionemu wykonywania takich czynności w niedziele, w które nie przypada święto.

Wynagrodzenie dla OZZ i opłaty abonamentowe

W okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii, organizacje ZPAV, ZAiKS, STOART, SAWP, SFP i ZASP nie będą pobierały od przedsiębiorców wynagrodzeń, które nie są określane jako wprost zależne od faktycznego przychodu lub dochodu tego podmiotu za świadczenie przez niego usług w danym okresie. Nie będą również pobierane opłaty abonamentowe RTV.

System instytucji rozwoju

W uzupełnieniu powyższego, zmiany w ustawie o systemie instytucji rozwoju przewidują rozszerzenie możliwości finansowania i zakresu działania Polskiego Funduszu Rozwoju ("PFR"), w tym również przez realizację programów rządowych służących usuwaniu skutków epidemii COVID-19. Zmiany te mają również na celu jednoznaczne oddzielenie działalności komercyjnej PFR od działalności zlecanej przez instytucje administracji publicznej. W akcie tym usunięto również inne ograniczenia wynikające z dotychczasowych przepisów, np. przez dopuszczenie udzielania finansowania przedsiębiorcom nie tylko w formie obejmowania akcji lub udziałów (czyli nowo wyemitowanych), ale także przez ich nabycie (tj. z obecnego kapitału zakładowego).

Projekt przewiduje także, że w związku ze skutkami COVID-19, Rada Ministrów może powierzyć PFR realizację rządowego programu udzielania przedsiębiorcom wsparcia finansowego. Projektowane zmiany ustawy o systemie instytucji rozwoju przewidują rozwiązania umożliwiające pełny udział PFR w działaniach podejmowanych w związku ze zwalczaniem sytuacji kryzysowych spowodowanych COVID-19.

Centralny Rejestr Beneficjentów Rzeczywistych

Obecnie przepis art. 195 ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowania terroryzmu ustanawia sześciomiesięczny okres przejściowy dla spółek, obowiązanych do zgłoszenia informacji do Centralnego Rejestru Beneficjenta Rzeczywistego ("CRBR") na dopełnienie tego obowiązku. Według obecnie obowiązującej redakcji art. 195 bieg terminu okresu przejściowego zakończy się dnia 13 kwietnia 2020 roku. W związku z tym przewidziano w Tarczy Antykryzysowej rozwiązanie polegające na przesunięciu terminu zgłoszenia informacji do CRBR do dnia 13 lipca 2020 roku.

Zniesienie limitu czasowego badania sprawozdania przez firmę audytorską

Do firm audytorskich oraz tzw. jednostek zaufania publicznego (a więc banków, otwartych funduszy emerytalnych, funduszy inwestycyjnych i emitentów papierów wartościowych) będą stosowane wprost przepisy UE o rotacji firm audytorskich, które zakładają maksymalny 10-letni okres zlecenia badania sprawozdań finansowych. Firmy audytorskie będą mogły zatem badać sprawozdania finansowe jednostek zainteresowania publicznego dłużej niż 5 lat (nie dłużej jednak niż lat 10).

Ponadto umorzeniu ulegają wszczęte lub niezakończone przez dniem wejścia w życie Tarczy Antykryzysowej postępowania administracyjne i sądownoadministracyjne w sprawach dotyczących nieprzestrzegania maksymalnego czasu nieprzerwanego trwania zleceń badań ustawowych (badanie zlecone przez jednostkę interesu publicznego).

Piotr Sadownik
Adwokat - Partner
+48 22 344 00 74
piotr.sadownik@gide.com

Krzysztof Ciepliński
Adwokat - Counsel
tel. +48 22 344 00 00
krzysztof.cieplinski@gide.com